

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового господарства
“10” червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЛАТИНСЬКА МОВА»**

(Іноземна мова, в т.ч. латинська мова)

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність НЗ Садово-паркове господарство

Освітня програма «Садово-паркове господарство»

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації
канд. пед. наук, доцент Олена БАЛАЛАЄВА

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни ««Іноземна мова, в т.ч. латинська мова»»

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	НЗ Садово-паркове господарство	
Освітня програма	«Садово-паркове господарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	210/60	
Кількість кредитів ECTS	7/2	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	не передбачено	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	I	-
Семестр	1	-
Лекційні заняття	-	-
Практичні, семінарські заняття	30 год.	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	30 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з основами латинської мови, допомогти набутти практичних умінь і навичок використання фахової латинськомовної термінології у майбутній професійній та науковій діяльності.

Завдання: Основне завдання полягає у формуванні професійно-термінологічної компетентності здобувачів вищої освіти, сфокусованої на вивченні латинської біологічної терміносистеми в таких її субтерміносистемах: ботанічна, фітопатологічна, зоологічна, що відкриє доступ до вільного і свідомого сприйняття міжнародної наукової термінології. Латинська мова є необхідною для підготовки майбутніх фахівців садово-паркового господарства з питань вирощування декоративних рослин, створення та експлуатації компонентів рослинних угруповань, адже є базисом терміносистем у ботаніці, дендрології, фізіології рослин, генетиці, ентомології, фітопатології та інших біологічних дисциплінах.

Закладаючи основи для подальшого самостійного оволодіння здобувачами професійної термінології, курс виконує водночас і важливі загальноосвітні та виховні завдання: розширення лінгвістичного світогляду здобувачів вищої освіти, підвищення рівня їх мовної культури шляхом удосконалення навичок нормативного вживання інтернаціоналізмів греко-латинського походження. Виховне та загальноосвітнє значення також має знайомство здобувачів вищої освіти з історією виникнення латинської мови, її значенням у розвитку європейської культури та науки, вивчення афоризмів, крилатих висловів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- правила нормативного читання букв та буквосполучень латинської мови, володіти навичками читання слів та словосполучень згідно з правилом наголосу в словах,
- граматичні правила, що лежать в основі будови латинських термінів;
- 200-250 термінів і терміноелементів (лексичних та словотвірних одиниць) латинського та грецького походження;
- 100 латинських сентенцій;
- основи латинського словотвору.

вміти:

- читати з правильною вимовою та наголосом латинські ботанічні, фітопатологічні, зоологічні терміни та номенклатурні найменування, що складаються з кількох слів;
- орфографічно правильно записати будь-який ботанічний термін;
- визначити структуру та розкрити значення уніомінального, біномінального та тріномінального терміна, за допомогою словника перекласти латинською мовою атрибутивні сполучення, дотримуючись правил узгодження означення з означуваним словом;
- відмінювати іменники та прикметники у формах Nom. et Gen. Sing. et Plur.;

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність цінувати та поважати різноманітність і мультикультурність.

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові) компетентності: не передбачено.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.

ПРН 12. Планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денної форми здобуття вищої освіти							заочної форми здобуття вищої освіти						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Фонетика. Морфологія.														
Тема 1. Вступ. Фонетична система латинської мови.	1	4		2			2							
Тема 2. Довгі та короткі склади. Наголос.	2	4		2			2							
Тема 3. Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменників.	3	4		2			2							
Тема 4. Прикметник. Граматичні категорії та прикметників.	4	4		2			2							
Тема 5. Іменники і прикметники I відміни. Біологічна таксономія. Біномінальні назви	5	4		2			2							
Тема 6. Іменники і прикметники II відміни.	6	4		2			2							
Тема 7. Іменники і прикметники III відміни. Gaudeamus.	7	4		2			2							
Разом за модулем 1		28		14			14							
Модуль 2. Біологічна таксономія. Словотвір														
Тема 1. Іменники IV та V відмін.	8	4		2			2							
Тема 2. Біологічна таксономія: триномінальні та складені назви рослин і тварин.	9	4		2			2							
Тема 3. Біологічна таксономія: Уніномінальні назви рослин і тварин.	10	4		2			2							
Тема 4. Інформативні та індиферентні назви рослин і тварин.	11	4		2			2							
Тема 5. Основи латинського словотворення: складання основ	12	4		2			2							
Тема 6. Основи латинського словотворення: суфіксація, префіксація.	13	4		2			2							
Тема 7. Хімічна номенклатура.	14	4		2			2							
Тема 8. Числівник. Фразеологічний мінімум.	15	4		2			2							
Разом за модулем 2		32		16			16							
Усього годин		60		30			30							

3. Теми лекцій – не передбачено.

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Фонетична система латинської мови.	2
2.	Довгі та короткі склади. Наголос.	2
3.	Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменників.	2
4.	Прикметник. Граматичні категорії та прикметників.	2
5.	Іменники і прикметники I відміни. Біологічна таксономія. Біномінальні назви	2
6.	Іменники і прикметники II відміни.	2
7.	Іменники і прикметники III відміни. Gaudeamus.	2
8.	Іменники IV та V відмін.	2
9.	Біологічна таксономія: тринімінальні та складені назви рослин і тварин.	2
10.	Біологічна таксономія: Унімінальні назви рослин і тварин.	2
11.	Інформативні та індіферентні назви рослин і тварин.	2
12.	Основи латинського словотворення: складання основ	2
13.	Основи латинського словотворення: суфіксація, префіксація.	2
14.	Хімічна номенклатура.	2
15.	Числівник. Фразеологічний мінімум.	2
	Разом	30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Особливості вимови буквсполучень грецького походження.	2
2.	Особливості наголошення ботанічних термінів з відкритим другим складом від кінця слова.	2
3.	Лексичний мінімум за темою «Іменник» – латинські терміни з морфології рослин	2
4.	Лексичний мінімум за темою «Прикметник». Узгодження прикметників з іменниками.	2
5.	Лексичний мінімум – латинські терміни I відміни. Латинські назви гібридів і культурних рослин	2
6.	Лексичний мінімум – латинські терміни II відміни. Назви фітоценозів і рослинних угруповань	2
7.	Лексичний мінімум – латинські терміни III відміни. Студентський гімн «Gaudeamus»	2
8.	Лексичний мінімум – латинські терміни IV та V відмін.	2
9.	Латинські назви таксономічних категорій рангом нижче за видю. Способи творення латинських тринімінальних і складених назв	2
10.	Таксономічні категорії, рангом вище за вид. Способи творення латинських унімінальних назв рослин, тварин і грибів.	2
11.	Етимологія латинських назв рослин.	2
12.	Продуктивні термноеlementи латинського і грецького походження в біологічній термінології	2
13.	Основні відомості про дієслово.	2
14.	Латинські назви хімічних елементів, оксидів, кислот, солей	2
15.	Фразеологічний мінімум – 100 sentenцій	2
	Разом	30

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист практичних робіт;
- самооцінювання.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- метод навчальних дискусій;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Фонетика. Морфологія.		
Тема 1. Вступ. Фонетична система латинської мови.	ПРН 2, 3, 12: модуль закладає фонетичні та граматичні основи до опанування латинської мови та біологічної термінології, після вивчення якого здобувачі вищої освіти повинні знати: фонетичні та граматичні правила латинської мови (іменник, прикметник), структуру біномінальних назв рослин, грибів, тварин, студентський гімн «Gaudeamus» як частину європейської університетської традиції; вміти: коректно читати, писати і перекладати латинські ботанічні, фітопатологічні, зоологічні терміни, аналізувати та перекладати біномінальні назви видів рослин, грибів, тварин, відмінювати атрибутивні слово-сполучення.	5
Тема 2. Довгі та короткі склади. Наголос.		10
Тема 3. Частини мови. Іменник. Граматичні категорії іменників.		10
Тема 4. Прикметник. Граматичні категорії та прикметників.		10
Тема 5. Іменники і прикметники I відміни. Біологічна таксономія. Біномінальні назви		10
Тема 6. Іменники і прикметники II відміни.		10
Тема 7. Іменники і прикметники III відміни. Gaudeamus.		10
Самостійна робота 1. Фонетика. Морфологія.		5
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Біологічна таксономія. Словотвір.		
Тема 1. Іменники IV та V відмін.	ПРН 1, 2: модуль спрямований на опанування біологічної таксономії, вивчення основ латинського словотвору, після якого здобувачі вищої освіти повинні знати: граматичні правила латинської мови, правила творення назв таксонів, рангом вище і нижче за вид, значення найуживаніших у біологічній	5
Тема 2. Біологічна таксономія: триномінальні та складені назви рослин і тварин.		10
Тема 3. Біологічна таксономія: Уніномінальні назви рослин і тварин.		10
Тема 4. Інформативні та індіферентні назви рослин і тварин.		10

Тема 5. Основи латинського словотворення: складання основ	термінології префіксів, суфіксів і терміноелементів, 100 латинських висловів; уміти: аналізувати та перекладати уніомінальні назви родин, порядків/рядів, класів, відділів і триномінальні та складені назви підвидів, різновидів, варієтетів, форм рослин, грибів, тварин; розкривати значення інформативних назв рослин і тварин.	10
Тема 6. Основи латинського словотворення: суфіксація, префіксація.		10
Тема 7. Хімічна номенклатура.		5
Тема 8. Числівник. Фразеологічний мінімум.		5
Самостійна робота 2. Біологічна таксономія. Словотвір.		5
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, складені із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (зокрема із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=491>;
- підручники, навчальні посібники, практикуми:
- Шинкарук В.Д., Балалаєва О.Ю., Вакулик І.І. Lingua Latina agrobiologica: підручник . Київ : НУБіП України, 2024. 528 с.
- Шинкарук В.Д., Балалаєва О.Ю., Вакулик І.І. Латинська ботанічна термінологія: Лексика навч. посібник. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 300 с.
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова» для здобувачів вищої освіти денної форми.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Balalaieva O. (2019). Online resources and software for teaching and learning Latin. Texto Livre: Linguagem e Tecnologia, 12(3), 93-108.
<https://periodicos.ufmg.br/index.php/textolivre/article/view/16858>
2. Latinitium: Tools for learning Latin. URL: <https://latinitium.com/resources-for-learning-latin/tools/>
3. Pinax. Сайт для вивчення класичних мов. URL: <http://www.pinax.com.ua/>
4. Latin Resources. URL: <https://www.clrconline.com/latin-resources/>